

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ (ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ)

Β΄ ΤΑΞΗ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΛ

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

(Επισημαίνεται ότι οι απαντήσεις που προτείνονται για τα θέματα είναι ενδεικτικές. Κάθε άλλη απάντηση, κατάλληλα τεκμηριωμένη, θεωρείται αποδεκτή)

ΘΕΜΑ 1 (Μονάδες 35)

1^ο υποερώτημα (Μονάδες 10)

Σύμφωνα με την Πρόεδρο της Δημοκρατίας, η επανάληψη εγκλημάτων που αμαυρώνουν τον πολιτισμό μας μπορεί να αποτραπεί:

- κάνοντας πράξη το σύνθημα «Ποτέ ξανά»,
- καλλιεργώντας την ιστορική γνώση,
- επανεξετάζοντας τις αιτίες που γέννησαν τις κάθε είδους προκαταλήψεις,
- αφυπνίζοντας τις συνειδήσεις και αποτρέποντας με αυτόν τον τρόπο τη ρητορική του μίσους,
- ενισχύοντας το πνεύμα αλληλεγγύης.

2^ο υποερώτημα (μονάδες 10)

Παραδείγματα: α. ο αφανισμός της ελληνικής εβραϊκής κοινότητας («πώς ξεθεμελιώθηκε ολόκληρη σχεδόν η εβραϊκή κοινότητα της Θεσσαλονίκης, των Ιωαννίνων, της Κέρκυρας») και β. η θετική συνεισφορά κοινοτήτων («όπως η ζακυνθινή ... στην Αθήνα και αλλού»).

Με τα παραπάνω παραδείγματα η ομιλήτρια έχει την πρόθεση να αναδείξει το νόημα της έκφρασης «μνήμη και γνώση» της Ιστορίας από τη νεότερη γενιά. Για την Πρόεδρο της Δημοκρατίας, είναι απαραίτητο η νέα γενιά να θυμάται και να γνωρίζει τα δύο «πρόσωπα» των ιστορικών γεγονότων: αυτό των στρατοπέδων συγκέντρωσης, αλλά και εκείνο της ανθρωπιάς, προκειμένου να επιλέγει σταθερά και πάντα το δεύτερο.

3^ο υποερώτημα (μονάδες 15)

1 – β

2 – δ

3 – γ

4 – γ

ΘΕΜΑ 2 (μονάδες 30)

Ενδεικτικός τίτλος άρθρου: «Όλοι διαφορετικοί, όλοι άνθρωποι»

Θέση: Η απορριπτική στάση της κοινωνίας απέναντι στη διαφορετικότητα. Ο/η μαθητής/-τρια δύναται να δώσει παραδείγματα από την καθημερινή ζωή που αποτελούν μορφές διαφορετικότητας, όπως:

- άτομα με αναπηρία,
- άτομα διαφορετικής φυλής, γλώσσας, θρησκείας, πολιτικών ή άλλων πεποιθήσεων, κοινωνικής προέλευσης ή οικονομικής κατάστασης,
- άτομα με διαφορετικό σεξουαλικό προσανατολισμό,
- άτομα που έχουν διαφορετικό τρόπο ένδυσης ή διαφορετικές μουσικές προτιμήσεις

Ενδεικτική τεκμηρίωση του κύριου προβληματισμού του θέματος:

- Ο ρόλος της οικογένειας για την αντιμετώπιση του φαινομένου:
 - παραδειγματική στάση οικογένειας: σεβασμός στον συνάνθρωπο, προκειμένου να καλλιεργηθούν στα παιδιά ήθος, αξίες και δεξιότητες, για να υπερασπίζονται τα ανθρώπινα δικαιώματα,
 - σεβασμός των παιδιών και αποδοχή των απόψεών τους, ακόμα κι αν αυτές είναι διαφορετικές από εκείνες των γονιών,
 - καλλιέργεια της ενσυναίσθησης.
- Ο ρόλος του σχολείου για την αντιμετώπιση του φαινομένου:
 - καλλιέργεια σεβασμού στην ανθρώπινη προσωπικότητα,
 - πρόγραμμα σπουδών με διδακτικά αντικείμενα που να καλλιεργούν στους μαθητές αξίες, όπως τη δικαιοσύνη, την ισότητα, την αδελφoσύνη, τα δημοκρατικά ήθη και τα ανθρωπιστικά ιδεώδη,
 - διοργάνωση δράσεων και εκδηλώσεων ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης των μαθητών και της κοινωνίας για την αντιμετώπιση του ρατσισμού και την αποδοχή της διαφορετικότητας.

ΘΕΜΑ 3 (μονάδες 20)

Το ποιητικό υποκείμενο μεταφέρει προσωπικές εμπειρίες και βιώματα μέσα από τη χρήση του α' ενικού προσώπου («Μα εγώ μ' ένα άγριο περήφανο χορό/σαν αετός πάνω απ' τις λύπες θα πετάξω» κ.ά.), που χρησιμοποιείται αντιθετικά προς το γ' πληθυντικό πρόσωπο («μου λεν» κ. ά.),

για να οριοθετήσει πιο έντονα τον κόσμο του. Μια άλλη γλωσσική επιλογή με την οποία επιτυγχάνεται η αμεσότητα στο κείμενο είναι η χρήση λέξεων με χαρακτήρα προφορικότητας, όπως καθημερινές ή λαϊκές εκφράσεις («Σιγά μην κλάψω, σιγά μη φοβηθώ»).

ΘΕΜΑ 4 (μονάδες 15)

Στους πρώτους στίχους, αποτυπώνεται η εικόνα ενός ανθρώπου που τον συμβουλεύουν να περπατάει μέσα στα όρια ενός – φτιαγμένου από άλλους – κύκλου, με τον κίνδυνο να χαθεί, αν τους παρακούσει. Αυτός ο κλειστός «χώρος» του κύκλου και ο περιοριστικός του χαρακτήρας έρχεται σε πλήρη αντίθεση με την απόφαση του υποκειμένου στο τέλος του τραγουδιού να μεταβεί στον ανοιχτό και ελεύθερο «χώρο» του ουρανού, για να χτίσει μια φωλιά και να κινείται χωρίς δεσμεύσεις, όπως κάνουν τα πουλιά. Το «Σιγά μην κλάψω» αφορά το τώρα, αλλά και το πάντα, ενώ ταυτόχρονα αποτελεί σύνθημα αφύπνισης ενάντια σε κάθε προσπάθεια ελέγχου της σκέψης. Ιδιαίτερα εμείς οι νέοι, με την ορμή και την επαναστατικότητα που μας χαρακτηρίζουν, τη διάθεση αμφισβήτησης και την τάση για οτιδήποτε καινούργιο, αποτελούμε την ηλικιακή κατηγορία που επιδιώκει να ορθώνει ανάστημα ενάντια σε προκαταλήψεις και πρακτικές που κρατούν την κοινωνία δέσμια οπισθοδρομικών αντιλήψεων και ρατσιστικών συμπεριφορών.